

Sygn. akt III Ca 1334/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Balion - Hajduk (spr.)

Sędzia SO Artur Żymełka

Sędzia SO Roman Troll

Protokolant Wioletta Matysiok

po rozpoznaniu w dniu 29 grudnia 2016 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej w K.

przeciwko A. B. i J. B.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 28 kwietnia 2016 r., sygn. akt I C 2503/14

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) **w punkcie 1 o tyle tylko, że przekroczenie terminu w płatności dwóch kolejnych rat spowoduje natychmiastową wykonalność całości zobowiązania;**

b) **w punkcie 3 w ten sposób, że zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 2822,17 zł (dwa tysiące osiemset dwadzieścia dwa złote siedemnaście groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;**

2. oddala apelację w pozostałej części.

SSO Roman Troll SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Artur Żymełka

Sygn. III Ca 1334/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2016 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach zasądził solidarnie od pozwanych A. B. i J. B. na rzecz powoda (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej w K. kwotę 31 008,54 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

– od kwoty 25.440 zł od dnia 28 maja 2014 roku do dnia 30 czerwca 2014 roku,

– od kwoty 24.940 zł od dnia 01 lipca 2014 roku do dnia 15 września 2014 roku,

– od kwoty 24.640 zł od dnia 16 września 2014 roku do dnia 28 kwietnia 2016 roku, rozkładając zasądzone świadczenie na miesięczne raty:

- należność główną w wysokości 31.008,54 zł na 31 (trzydzieści jeden) rat, w tym pierwszą w kwocie 1008,54 zł (jeden tysiąc osiem złotych i 54/100), kolejne raty po 1.000 zł (jeden tysiąc złotych) każda,

- ostatnia 32 (trzydziesta druga) rata obejmuje odsetki od należności w wysokości 24.640 zł za okres od dnia 16 września 2014 r. do dnia 28 kwietnia 2016 r.,

płatne w terminach do ostatniego dnia miesiąca poczynając od miesiąca następującego po uprawomocnieniu się niniejszego wyroku, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, umarzył postępowanie w pozostałym zakresie, zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 398 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, nieobciążając w pozostałym zakresie pozwanych kosztami procesu oraz nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwani zawarli z powodem (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w K. w dniu 29 czerwca 2004 roku umowę o limit zadłużenia w koncie, na podstawie której powód udostępnił pozwanym limit zadłużenia w koncie w kwocie 30 000 zł. Pozwani zobowiązali się do regularnych spłat salda debetowego w terminach określonych w zawiadomieniach. W przypadku braku spłaty bank został uprawniony do wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym i jednoczesnym postawieniem całej kwoty w stan wymagalności.

Na dzień 14 maja 2013 roku kwota wykorzystanego limitu zadłużenia w koncie pozwanych wyniosła 31 943,18 zł. W związku z zaistniałym zadłużeniem powód wypowiedział umowę łączącą strony z dniem 28 czerwca 2013 roku. Powód wystawił wyciąg z ksiąg z ksiąg banku, w którym wskazano, iż na dzień 28 maja 2014 roku wysokość zobowiązania pozwanych wyniosła 31.808,54 zł, w tym: 25.440 zł tytułem należności głównej, 2.194,47 zł tytułem odsetek umownych naliczonych od dnia 29 czerwca 2004 roku do dnia 28 czerwca 2013 roku oraz 4.174,07 zł tytułem odsetek za zwłokę naliczonych od dnia niespłacenia należności w terminie ustalonym w umowie do dnia 27 maja 2014 roku.

Sąd Rejonowy ustalił również, że pozwani od 2012 roku mają problemy finansowe, a to dlatego, że spółka której pozwany był współwłaścicielem - (...) Sp. z o.o. w Ł. jest obecnie w likwidacji. Pozwany pozbył się majątku, celem ratowania majątku spółki (...), której był współwłaścicielem i prezesem. Pozwani prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. Mają rozdzielność majątkową. Utrzymują się z dochodów uzyskiwanych przez pozwaną z prowadzonej przez nią działalności gospodarczej. Średnie miesięczne dochody pozwanej wynoszą około 2.000 zł. Pozwany nie ma obecnie własnych dochodów. Pozwani nie mają nikogo na utrzymaniu, nie posiadają żadnych oszczędności. Pozwana jest właścicielem trzech nieruchomości, w tym dwóch lokali i jednej działki. (...) obciążone są hipotekami.

Sąd Rejonowy jako podstawę prawną wyroku wskazał przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące umowy pożyczki (art. 720 – 724 k.c.) oraz przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (Dz. U. 2002, Nr 72, poz. 665 ze zm.), w szczególności dotyczące umowy kredytu (art. 69 i n. ustawy). Zgodnie z treścią przepisu art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Natomiast w myśl treści przepisu art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Sąd uwzględnił wniosek pozwanych o rozłożenie należności na raty na zasadzie art. 320 k.p.c. z uwagi na trudną sytuację majątkową pozwanych. Wskazał, że rozłożenie na raty należności nie eliminuje konieczności uwzględnienia żądania powoda zasądzenia na jego rzecz odsetek za okres do dnia wydania wyroku zasądzającego świadczenie, powoduje natomiast, że nie przysługują mu odsetki od świadczeń ratałnych za okres pomiędzy wydaniem wyroku a

datą płatności poszczególnych rat (por. uchwała składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z 22 września 1970 roku, III PZP 11/70, OSNCP 1971/4/61, a także L. Stecki: Glosa do uchwały z 22 września 1970 roku, III PZP 11/70, OSPiKA 1971/11/202; por. też W. Siedlecki, w: Kodeks postępowania cywilnego, Komentarz, t. I, Warszawa 1975, s. 504).

Sąd rozłożył należność główną w wysokości 31.008,54 zł na 31 rat, w ten sposób, że pierwsza rata została ustalona w wysokości 1.008,54 zł, kolejne raty po 1.000 zł każda, natomiast ostatnia trzydziesta druga rata obejmuje odsetki od należności w wysokości 24.640 zł za okres od dnia 16 września 2014 roku do dnia 28 kwietnia 2016 roku.

Nie zostały rozłożone na raty kwoty odsetek ustawowych od kwoty 25.440 zł za okres od dnia 28 maja 2014 roku do dnia 30 czerwca 2014 roku oraz od kwoty 24.940 zł za okres od dnia 01 lipca 2014 roku do dnia 15 września 2014 roku

Jako podstawę orzeczenia o kosztach procesu Sąd Rejonowy wskazał przepis art. 102 k.p.c. uznając, że sytuacja majątkowa pozwanych uzasadniała jedynie częściowe obciążenie pozwanych jako strony przegrywającej proces kosztami procesu. W związku z tym zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 398 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, stanowiącą równowartość opłaty od pozwu, uiszczonej przez stronę powodową.

Powód zaskarżył wyrok w części dotyczącej pkt 1 w zakresie rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty i niezasądzenia dalszych odsetek za opóźnienie i pkt. 4 w całości, zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego:

– art. 320 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że w omawianej sprawie zaistniały przesłanki uzasadniające rozłożenie w wyroku świadczenia na raty,

– art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej, oceny dowodów przedłożonych przez strony do akt sprawy, skutkujące uznaniem przez Sąd, iż w sprawie nastąpił wypadek uzasadniający rozłożenie w wyroku świadczenia na raty,

- art. 102 k.p.c. – poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że zachodzi „szczególnie uzasadniony wypadek” stwarzający podstawę do odstąpienia od obciążania pozwanego kosztami procesu powódki;

- art. 98 § 1-3 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie,

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic sędziowskiej oceny dowodów, polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie okoliczności i dowodów uzasadniających nieobciążanie pozwanego kosztami procesu;

- art. 328 § 2 k.p.c. oraz § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu .

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, opłaty - 3 398,00 zł, opłaty eCard w kwocie 7,17 zł, opłaty skarbowej od 2 pełnomocnictw w wysokości łącznej 34,00 zł oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych ewentualnie o: zmianę pkt 1 wyroku poprzez dodanie, że brak spłaty raty bądź przekroczenie terminu spowoduje natychmiastową wymagalność zasądzonych należności oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych w następujący sposób:

od kwoty 25 440 zł od dnia 28 maja 2014 r. do dnia 30 czerwca 2014 r. w wysokości 298,98 zł

od kwoty 24 940 zł od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 15 września 2014 r. w wysokości 683,88 zł

od kwoty 24 640 zł od dnia 16 września 2014 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja częściowo zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd odwoławczy w całości podziela ustalenia faktyczne Sądu I jak również rozważania prawne tego Sądu i unikając zbędnych powtórzeń, przyjmuje je za własne. W sprawie zachodziły przesłanki rozłożenia zasądzonego roszczenia na raty, zgodnie z art. 320 k.p.c., rację ma jednak skarżący, iż Sąd w sposób nierównomierny wyważył interesy obu stron niezastrzegając iż w razie opóźnienia w płatności rat całe roszczenie stanie się wymagalne. Sąd Okręgowy uznał, że konieczne jest zabezpieczenie interesu wierzyciela w ten sposób, iż należy wskazać w wyroku, że przekroczenie terminu płatności dwóch kolejnych rat spowoduje natychmiastową wymagalność całości zobowiązania.

Sąd odwoławczy uznał także za uzasadniony zarzut naruszenia art. 102 i 98 k.p.c. Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Wskazana regulacja prawna, jako przepis szczególny do wskazanego powyżej art. 98 k.p.c., winna być stosowana w wyjątkowych sytuacjach. W doktrynie i orzecznictwie, jako okoliczności uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c., wskazuje się te związane z samym przebiegiem postępowania, ale również dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Niemniej jednak, trudna sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi samodzielnej podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c.- od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 sierpnia 2012r., I ACa 316/12; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 sierpnia 2012r., I ACz 1178/12; postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 29 czerwca 2012r., I ACz 961/12). Ocena tych okoliczności następuje z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego.

W niniejszym przypadku takie okoliczności jednak nie zachodziły, a zatem winna mieć zastosowanie zasada odpowiedzialności za wynik procesu wyrażona w art. 98 k.p.c. i pozwani jako przegrywający winni zwrócić powódce wszystkie koszty procesu.

Sąd Okręgowy, mając powyższe na uwadze na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w części i orzekł jak w sentencji, oddalając apelację w pozostałym zakresie na mocy art. 385 k.p.c.